

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ

М.С. срещу БЪЛГАРИЯ

(Жалба no. 40061/98)

РЕШЕНИЕ
(Приятелско споразумение)

СТРАСБУРГ

4 юли 2002

Решението е окончателно, но може да е предмет на редакторска преработка.

По делото М.С. срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Първо отделение), на заседание в състав от:

Г-н К.Л. РОЗАКИС, *Председател*,

г-н Г. БОНЕЛО,

г-жа Ф. ТУЛКЕНС,

г-н П. ЛОРЕНЦЕН,

г-жа Н. ВАЖИЧ,

г-жа С. БОТУШАРОВА,

г-н В. ЗАГРЕБЕЛСКИ, *съдии*,

и г-н Е. ФРИБЕРХ, *Секретар на отделението*,

След като се оттегли на заседание на 20 юни 2002,

Предоставя следното решение, постановено на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (по. 40061/98) срещу Република България, заведена в Европейската комисия по правата на човека на основание бившия член 25 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от българската гражданка, г-жа М.С. ("жалбоподателка") на 2 септември 1997.

2. Делото е предадено на Съда на 1 ноември 1998 на основание на член 5 § 2 от Протокол No. 11 към Конвенцията.

3. Българското правителство ("Правителството") е представлявано от агента си г-жа Г. Самарас от Министерство на правосъдието и впоследствие от г-н С. Божиков, Заместник-министър на правосъдието. Председателят на състава прие молбата на жалбоподателката да не разкрива името и (Правило 47 § 3 от Правилата на Съда).

4. Жалбоподателката се оплаква, *inter alia*, че задържането и в психиатрична клиника е било противозаконно и произволно.

В първоначалната си жалба тя също така повдига обвинения относно апартамента си, ареста на сина си и твърдения опит за покушение над живота и. С частично решение от 17 май 2001 Съдът (Четвърто отделение) обявява тези оплаквания за недопустими.

5. На 1 ноември 2001 Съдът променя състава на отделенията си (Правило 25 § 1). Делото е определено за разглеждане от новосформираното Първо отделение.

6. На 31 януари 2002 Съдът обявява останалата част от жалбата за допустима.

7. На 22 февруари 2002 в София жалбоподателката и представителя на Правителството подписват приятелско споразумение.

С писмо от 15 март 2002 жалбоподателката информира Съда за същото.

С решение No. 396 от 10 юни 2002 Министерски съвет на България одобрява споразумението.

8. На 14 юни 2002 в Регистъра на Съда се получава декларация, подписана от жалбоподателката и г-н С. Божиков от името на Правителството. Страните заявяват, че няма да отнесат делото до Голямата камара.

ФАКТИТЕ

9. Жалбоподателката е родена през 1953 и живее в Габрово.

10. На 28 юни 1996 тя е арестувана по заповед на прокурора и е заведена за преглед в психиатрична клиника. Тя е задържана за пет дни и после е освободена.

Отново е задържана за психиатричен преглед на 28 август 1996.

На 21 март 1997 жалбоподателката е арестувана и задържана за трети път. Заведена е в психиатрична клиника, където е задържана, както се твърди, без право на свиждания, до 4 април 1997.

11. При оплакване на жалбоподателката, с писмо от 28 март 1997 местните здравни власти я информират, че задържането и е разпоредено от прокурор в съответствие със закона. Жалбоподателката, както твърди, е завела нова жалба в Министерство на здравеопазването на 25 април 1997, но не е получила отговор на нея.

12. Обобщение на релевантното вътрешно право и практика относно задържането с цел провеждане на психиатрични прегледи се съдържа в решението на Съда по делото *Върбанов срещу България* (no. 31165/95, ЕСПЧ 2000-X). Параграфи 28-32 от това решение гласят като релевантно следното:

“[Съдебното производство по заповед за задължително психиатрично лечение] се образува от районния прокурор, който има задължението да извърши предварително разследване, включително психиатричен преглед, за да прецени необходимостта от образуване на производство. Поради това прокурорът би трябвало да прикани засегнатото лице да се подложи на преглед в рамките на неговото разследване.

Законът за народното здраве, в редакцията му в сила [до февруари 1997], не съдържа разпоредба, която изрично упълномощава прокурора да разпорежда насилствено завеждане в болница и задържане в болница с цел такъв психиатричен преглед... Релевантният закон не предвижда обжалване в съд по дела на лица, задържани за преглед в рамката на разследване на районния прокурор...

През февруари 1997 в Закона за народното здраве са въведени известни изменения... [които предвиждат] ... че прокурорът, в рамките на извършваното от него разследване, може да разпорежи задържане в психиатрична болница до

30 дни (до три месеца в изключителни случаи) за медицински преглед на лица, отказали да се подложат на такъв преглед доброволно. Обаче, не е въведена разпоредба, която да дава възможност за съдебен преглед на разпореждането на прокурора.

Наказателно- процесуалният кодекс, по силата на допълнението, влязло в сила от 1 януари 2000, въвежда съдебна процедура за задържане в психиатрична клиника на лице, срещу което е образувано наказателно производство. Обаче тази процедура не засяга лица, задържани в клиника за психиатричен преглед на основание на прокурорска заповед по Член 61 от Закона за народното здраве.”

13. По делото *Върбанов* Съдът прави следните констатации, релевантни към настоящия случай (виж параграфи 43-53 от това решение):

“... Законът за народното здраве, в редакцията му в сила [до февруари 1997], не съдържа разпоредба, даваща право на прокурорите да наложат задължително задържане в психиатрична клиника на лице с цел извършване на психиатричен преглед.

В допълнение, приложимият закон, в сила към релевантния период и дори след изменението му през 1997, не предвижда изискването на медицинско становище като предварително условие за разпореждане на задържането с цел задължителен психиатричен преглед и така не отговаря на изисквания стандарт за защита срещу произвол.

Така че Съдът констатира нарушение на член 5 § 1 от Конвенцията на основание на факта, че лишаването от свобода на жалбоподателя е неоправдано по подточка (е) на тази разпоредба и няма основание във вътрешното право, което освен това не осигурява необходимата защита срещу произвол тъй като няма изискване за медицинско становище..”

ПРАВОТО

14. Текстът на постигнатото от страните приятелско споразумение гласи следното:

“1. Жалбоподателката, [М.С.], се съгласява да оттегли жалбата си с номер 40061/98 срещу България ... относно нарушение на член 5 от Конвенцията.

2. Българската държава ще заплати на жалбоподателката сумата от 3,500 (три хиляди и петстотин) [български] лева като компенсация за неимуществени вреди, причинени от задържането и в психиатрична клиника в нарушение на изискванията на член 5 от Конвенцията и за разходи по производството пред Съда.

3. Горепосочената компенсация да се изплати не по-късно от един месец след уведомлението за решението на Съда, с което той одобрява споразумението и заличава на жалбата от списъка на дела..

4. Страните се споразумяват за сумата на компенсация въз основа на зачитане на правата на човека, определени в Конвенцията и като отчитат решението на Съда по делото на *Върбанов срещу България* (по. 31165/95, 5 октомври 2000)..

Настоящото споразумение става окончателно при одобрението му от Министерски съвет на Република България...”

15. Съдът взема предвид постигнатото от страните споразумение (член 39 от Конвенцията). Той трябва да установи дали споразумението е основано на зачитането на правата на човека, така както са определени в Конвенцията и Протоколите към нея (член 37 § 1 *in fine* от Конвенцията и Правило 62 § 3 от Правилата на Съда).

В тази връзка Съдът отбелязва, че нито споразумението, нито решението на Правителството, което го одобрява споменават релевантни изменения във вътрешното право, които, както е констатирано в горесцитирания *Върбанов*, не осигурява достатъчно гаранции срещу произвол.

Обаче отчитайки факта, че изпълнението на решението по делото *Върбанов*, което третира проблеми почти идентични с тези по настоящото дело – към настоящия момент се разглежда от Комитета на министрите на Съвета на Европа в съответствие с член 46 § 2 от Конвенцията, Съдът е удовлетворен, че споразумението е основано на зачитане на правата на човека, определени в Конвенцията и Протоколите към нея.

16. Съответно, делото трябва да бъде заличено от списъка.

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО ОТСЪДИ

1. *Решава* да заличи делото от списъка;
2. *Взема предвид* ангажимента на страните да не изискват повторно разглеждане на делото пред Голямата камара.

Изготвено на английски език и известно писмено на 4 юли 2002 г. съгласно Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилата на съда.

Ерик ФРИБРГ
Секретар

Христос РОЗАКИС
Председател